

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана
Огієнка
Історичний факультет
Кафедра археології, спеціальних історичних і правознавчих
дисциплін
Силабус
навчальної дисципліни
«УКРАЇНЬСКА ІСТОРИОГРАФІЯ»

1. Загальна інформація про курс

Назва курсу, мова викладання	УКРАЇНЬСКА ІСТОРИОГРАФІЯ Мова викладання – українська.
Викладач	Федьков Олександр Миколайович, доктор історичних наук, професор
Профайл викладачів	https://kaf-asipd.kpnu.edu.ua/?page_id=325
E-mail	san.fedkov@kpnu.edu.ua
Консультації	О. М. Федьков: четвер 15.00–16.00. Місце проведення консультацій – аудиторія 35 (2 корпус), платформа MOODLE.

2. Анотація до курсу

Навчальна дисципліна належить до переліку обов'язкових освітніх компонентів, дисциплін професійної підготовки. Спрямована на підготовку майбутнього вчителя історії до професійної діяльності у закладі загальної середньої освіти.

3. Мета і цілі курсу

Метою вивчення дисципліни «українська історіографія» є з'ясування процесу виникнення та нагромадження історичних відомостей, формування та розвитку української історичної науки, еволюцію історичного мислення, ролі наукових інституцій, визначних учених та наукових шкіл у збагаченні знань з історії України та світової історії.

Завдання: 1) дослідження історичних умов розвитку історіографії; 2) вивчення і аналіз теоретичних та методологічних принципів усіх напрямів історичної думки, історичних шкіл та провідних вчених, з'ясування причин їх зміни; 3) вивчення джерелознавчої бази історичних праць, методів аналізу та використання історичних джерел; 4) з'ясування проблематики історичних досліджень і факторів, які впливають на її вибір; 5) дослідження закономірностей виникнення, утвердження та зміни історичних концепцій; 6) дослідження особливостей організації написання історичних праць, функціонування наукових установ, системи історичної освіти та підготовки кадрів науковців.

Компетентності:

<i>Інтегральна компетентність.</i> Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми при викладанні історії у закладах загальної середньої освіти, що передбачає застосування певних теорій та методів історичної науки в процесі різнопланової фахової діяльності, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов та вимог організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти.	
ЗК 01	Володіння навичками критичного мислення.
ЗК 03	Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
ЗК 09.	Здатність оперувати сучасними методами, концепціями і теоретичними підходами у здійсненні дослідницьких проєктів.
ЗК 11	Здатність генерувати нові ідеї (креативність), що полягає у схильності до нестандартного вирішення задач, самостійності міркувань та умовиводів.

СК. 01	Володіння спеціалізованими знаннями та методичними навичками самостійної творчої роботи з організації і проведення науково-дослідницької роботи та написання кваліфікаційної наукової праці.
СК 02	Здатність аналізувати основні тенденції розвитку української історіографії, застосовувати їх здобутки у власних історичних дослідженнях.
СК 04	Набуття цілісного уявлення про природу, закономірності, суть, особливості та принципи і методи історичного пізнання, способи й прийоми їх застосування в професійній діяльності та практиці історичних досліджень.

4. Формат курсу

Стандартний курс (очний, заочний). Можливе застосування об'єктно-модульного динамічного середовища навчання Moodle та застосунків для проведення відеоконференцій.

Належить до обов'язкових освітніх компонентів, дисциплін професійної підготовки ОПП.

5. Результати навчання

ПРН 03	Уміти, на основі знань з української історіографії, обрати перспективний напрямок наукових досліджень.
ПРН 05.	Використовувати знання з теорії та методології історії у дослідницьких проектах.
ПРН 11.	Уміння планувати, організовувати та здійснювати наукові дослідження.
ПРН 12.	Уміння репрезентувати результати авторського наукового дослідження, аргументувати та контраргументувати в процесі дискусії.

6. Обсяг і ознаки курсу

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік навчання	1	1
Семестр навчання	1	1
Кількість кредитів ЄКТС	5	5
Загальний обсяг годин	150	150
Кількість годин навчальних занять	50	24
Лекційні заняття	26	12
Практичні заняття		
Семінарські заняття	24	12
Лабораторні заняття		
Самостійна та індивідуальна робота	100	126
Форма підсумкового контролю	іспит	іспит

7. Пререквізити курсу

Дисципліни-пререквізити: «Методика наукових досліджень».

8. Технічне й програмне забезпечення, обладнання

Вивчення дисципліни не потребує спеціального матеріально-технічного та/або інформаційного забезпечення, однак можливе використання технічних засобів для демонстрування презентацій (ноутбук, проектор). Передбачається застосування об'єктно-модульного динамічного середовища навчання MOODLE. Можливе використання застосунків для проведення відеоконференцій.

9. Політика курсу

Відвідування занять. Очікується, що здобувачі вищої освіти відвідуватимуть лекційні та практичні заняття. Під час відвідування всіх видів занять і консультацій очікується дотримання правил внутрішнього розпорядку Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка та етичних норм поведінки.

Очікується, що здобувач освіти дотримуватимуться термінів виконання усіх видів робіт, передбачених курсом.

Якщо здобувач вищої освіти не відпрацював пропущені навчальні заняття, не виправив оцінки 0,1,2,3, отримані на навчальних заняттях, виконав завдання модульної контрольної роботи (МКР) або самостійної роботи менше ніж на 60% від максимальної кількості балів, виділених на ці види робіт, він вважається таким, що має академічну заборгованість за результатами поточного контролю.

Пропущені заняття здобувач вищої освіти має відпрацювати. За відпрацьовані лекційні заняття оцінки не ставляться, за практичні заняття нараховуються бали середнього (4, 5, 6), достатнього (7, 8, 9) та високого рівня (10, 11, 12).

Очікується, що здобувачі вищої освіти поступово відпрацьовуватимуть пропущені заняття й завершать цей процес вчасно (до останнього практичного заняття з дисципліни). Відпрацювання лекційного заняття передбачає усне опитування та знання питань плану лекції. Відпрацювання пропущеного практичного заняття передбачає опанування теоретичних питань плану заняття й виконання запланованих завдань, проходить у формі усного опитування.

Очікується, що здобувачі вищої освіти не будуть запізнюватися на заняття, а мобільні телефони під час занять використовуватимуть лише з освітньою метою.

Академічна доброчесність. Дотримання академічної доброчесності регулюється Кодексом академічної доброчесності Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (https://drive.google.com/file/d/1W_tRKAqt4kKFyD1zNzR76uxVZY3mUjBV/view) та Положенням про дотримання академічної доброчесності науково-педагогічними працівниками та здобувачами вищої освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (<https://drive.google.com/file/d/1nVC6hDHeT4WxNS5c45xybMiWBEVDbGpb/view>).

Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними міркуваннями. Відсутність покликань на використані джерела, фабрикування джерел списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують приклади можливої академічної недоброчесності. Списування під час письмової контрольної роботи заборонені (зокрема, з використанням мобільних пристроїв). Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі та фактів списування є підставою для її незарахування викладачем (незалежно від масштабів плагіату чи обману).

Література. Для пошуку рекомендованої літератури здобувачі вищої освіти можуть послуговуватися бібліотекою університету, факультету та інтернет-ресурсами.

Комунікування з викладачем. Спілкування з викладачами здійснюється під час лекційних, практичних занять. Очікується, що здобувачі вищої освіти будуть ставити викладачам запитання, цікавитися додатковими відомостями й сучасними науковими знаннями з курсу.

Викладач щотижня проводить консультації.

10. Схема курсу

Денна форма навчання

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			
	Разом	У тому числі		
		Лекційні заняття	Семинарські заняття	Самостійна робота
Тема 1. Вступ до «Української історіографії»	15	2	2	11
Тема 2. Історична думка періоду Київської Русі та Галицько-Волинського князівства	15	2	4	9
Тема 3. Історичні знання на українських землях у литовсько-польську добу	10	2	-	8
Тема 4. Українська історіографія в козацько-гетьманські часи (друга половина XVII – XVIII ст.)	15	4	2	9
Тема 5. Історична наука на початку українського національного відродження. (кінець XVIII – перша половина XIX ст.)	15	2	2	11
Тема 6. Українська історіографія у другій половині XIX – на початку XX ст. Народницький напрям	20	6	6	8
Тема 7. Михайло Грушевський в українській історіографії	15	2	-	13
Тема 8. Новітня українська історіографія (1919-1939 рр.) Державницький напрям.	15	4	4	7
Тема 9. Українська історична наука у 1940-і – 1980-ті рр.	15	4	2	9
Тема 10. Сучасна українська історіографія (з 1991 року дотепер)	15	2	2	11
Разом годин	150	26	12	112

Заочна форма навчання

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин

	Разом	У тому числі		
		Лекційні заняття	Семінарські заняття	Самоостійна робота
	Модуль 1.			
Тема 1. Вступ до «Української історіографії»	15	2	2	11
Тема 2. Історична думка періоду Київської Русі та Галицько-Волинського князівства.	15	2	2	11
Тема 3. Історичні знання на українських землях у литовсько-польську добу	10	-	-	10
Тема 4. Українська історіографія в козацько-гетьманські часи (друга половина XVII – XVIII ст.)	15	-	-	15
Тема 5. Історична наука на початку українського національного відродження. (кінець XVIII – перша половина XIX ст.)	15	-	-	15
Тема 6. Українська історіографія у другій половині XIX – на початку XX ст. Народницький напрям	20	2	2	16
Тема 7. Михайло Грушевський в українській історіографії	15	-	-	15
Тема 8. Новітня українська історіографія (1919-1939 рр.) Державницький напрям.	15	2	4	9
Тема 9. Українська історична наука у 1940-і – 1980-ті рр.	15	2	-	13
Тема 10. Сучасна українська історіографія (з 1991 року дотепер)	15	2	2	11
Разом годин	150	12	12	126

10. Система оцінювання та вимоги

Розподіл балів, що присвоюються здобувачам вищої освіти

Поточний і модульний контроль (60 балів)		I спит	Су ма
Поточний контроль	МКР	4	10
40 балів	20 балів	0 балів	0 балів

Критерії оцінювання семінарського заняття

Поточний контроль проводиться з метою перевірки рівня підготовки здобувачів вищої освіти за визначеною темою; забезпечення зворотного зв'язку між викладачем та здобувачами вищої освіти, управління навчальною мотивацією здобувачів.

Оцінювання на семінарських заняттях відбувається за 12 бальною системою відповідно до критеріїв визначених «Положенням про рейтингову систему оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка». Максимальний бал оцінки поточної успішності здобувачів вищої освіти на навчальних заняттях рівний 12.

Відповіді студентів на практичних заняттях оцінюються за 12-бальною системою за наступними критеріями:

Рівні навчальних досягнень	Оцінка в балах (за 12-бальною шкалою)	Критерії оцінювання
Початковий (понятійний)	1	Здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні засвоєння окремих термінів, фактів без зв'язку між ними: відповідає на запитання, які потребують відповіді „так” чи „ні”. Здобувач порушує принципи академічної доброчесності.
	2	Здобувач вищої освіти мало усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності, робить спробу знайти способи дій, розповісти суть заданого, проте відповідає лише за допомогою викладача на рівні „так” чи „ні”; може самостійно знайти в підручнику відповідь. Здобувач порушує принципи академічної доброчесності.
	3	Здобувач вищої освіти намагається аналізувати на основі елементарних знань і навичок; виявляє окремі властивості; робить спроби виконання вправ, дій репродуктивного характеру; за допомогою викладача робить прості розрахунки за готовим алгоритмом. Здобувач порушує принципи академічної доброчесності.
Середній (репродуктивний)	4	Здобувач вищої освіти володіє початковими знаннями, знає близько половини навчального матеріалу, здатний відтворити його, провести за зразком розрахунки; орієнтується у поняттях, визначеннях; самостійне опрацювання навчального матеріалу викликає значні труднощі. Здобувач переважно дотримується принципів академічної доброчесності.
	5	Здобувач вищої освіти знає більше половини навчального матеріалу, розуміє сутність навчальної дисципліни, може дати визначення понять, категорій (однак з окремими помилками); вміє працювати з підручником, самостійно опрацювати частину навчального матеріалу; робить прості розрахунки за

		алгоритмом, але окремі висновки не логічні, не послідовні. Здобувач переважно дотримується принципів академічної доброчесності.
	6	Здобувач вищої освіти розуміє основні положення навчального матеріалу, може поверхнево аналізувати події, ситуації, робить певні висновки; відповідь може бути правильною, проте недостатньо осмисленою; самостійно відтворює більшу частину матеріалу; вміє застосовувати знання під час розв'язування розрахункових завдань за алгоритмом, користуватися додатковими джерелами. Здобувач переважно дотримується принципів академічної доброчесності.
Достатній (алгоритмічно-дієвий)	7	Здобувач вищої освіти правильно і логічно відтворює навчальний матеріал, оперує базовими теоріями і фактами, встановлює причинно-наслідкові зв'язки між ними; вміє наводити приклади на підтвердження певних думок, застосовувати теоретичні знання у стандартних ситуаціях; за допомогою викладача може скласти план реферату, виконати його і правильно оформити; самостійно користуватися додатковими джерелами; правильно використовувати термінологію; скласти таблиці, схеми. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
	8	Знання здобувачем вищої освіти досить повні, він вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях; вміє аналізувати, робити висновки; відповідь повна, логічна, обґрунтована, однак з окремими неточностями; вміє самостійно працювати, може підготувати реферат і обґрунтувати його положення. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
	9	Здобувач вищої освіти вільно володіє вивченим матеріалом, застосовує знання у дещо змінених ситуаціях, вміє аналізувати і систематизувати інформацію, робить аналітичні висновки, використовує загальновідомі докази у власній аргументації; чітко тлумачить поняття, категорії, нормативні документи; формулює закони; може самостійно опрацьовувати матеріал, виконує прості творчі завдання; має сформовані типові навички. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
Високий (творчо-професійний)	10	Здобувач вищої освіти володіє глибокими і міцними знаннями та використовує їх у нестандартних ситуаціях; може визначати тенденції та суперечності різних процесів; робить аргументовані висновки; практично оцінює сучасні тенденції, факти, явища, процеси; самостійно визначає мету власної діяльності; розв'язує творчі завдання; може сприймати іншу позицію як альтернативну; знає суміжні дисципліни; використовує знання, аналізуючи різні явища, процеси. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
	11	Здобувач вищої освіти володіє узагальненими знаннями з навчальної дисципліни, аргументовано використовує їх у нестандартних ситуаціях; вміє знаходити джерела інформації та аналізувати їх, ставити і

		розв'язувати проблеми, застосовувати вивчений матеріал для власних аргументованих суджень у практичній діяльності (диспути, круглі столи тощо); спроможний за допомогою викладача підготувати виступ на студентську наукову конференцію; самостійно вивчити матеріал; визначити програму своєї пізнавальної діяльності; оцінювати різноманітні явища, процеси; займає активну життєву позицію. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
	12	Здобувач вищої освіти має системні, дієві знання, виявляє неординарні творчі здібності у навчальній діяльності; використовує широкий арсенал засобів для обґрунтування та доведення своєї думки; розв'язує складні проблемні завдання; схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу явищ; уміє ставити і розв'язувати проблеми, самостійно здобувати і використовувати інформацію; займається науково-дослідною роботою; логічно та творчо викладає матеріал в усній та письмовій формі; розвиває свої здібності й нахили; використовує різноманітні джерела інформації; моделює ситуації в нестандартних умовах. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.

Відвідування занять. Очікується, що всі студенти відвідають лекційні та семінарські заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися термінів виконання усіх видів робіт, передбачених курсом.

«Положення про організацію освітнього процесу в КПНУ імені Івана Огієнка»:
URL: <https://drive.google.com/file/d/1ZbMN35h-7ZSJBBOVvL2bTCaLtRbcQA86/view>

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Після вивчення освітнього компоненту здобувачі пишуть модульну контрольну роботу.

Модульна контрольна робота виконується у письмовій формі. До її написання допускаються усі студенти. Позитивну оцінку за МКР не рекомендується покращувати. Невиконання МКР оцінюється 0 балів.

Здобувачі вищої освіти, які за результатами виконання модульних контрольних робіт отримали рейтинговий бал менший 60 % від максимальної кількості балів, виділених на цей вид роботи, а також ті, що не з'явилися для виконання або не виконали завдань, вважаються такими, що мають академічну заборгованість за результатами поточного контролю, ліквідація якої є обов'язковою.

Модульна контрольна робота проводиться у формі письмової відповіді на запропоновані запитання. Максимальна кількість балів за МКР – 20. Для зарахування модульної контрольної роботи мінімальна кількість набраних балів повинна становити не менше 12, у іншому випадку МКР потрібно виконати повторно.

Оцінювання модульної контрольної роботи

Шкала ECTS	Критерії оцінювання
«відмінно» (20-19 балів)	Здобувач вищої освіти у відповідях на варіант МКР демонструє глибокі знання, повною мірою володіє матеріалом, що дозволяє виявляти розуміння змісту предмету, його основних положень, категоріального апарату тощо, може обґрунтовувати свої судження, аргументуючи правильну відповідь, логічно та послідовно формулює текст відповідей на поставлені завдання.
«добре» (18-15 балів)	Результати відповідей здобувача вищої освіти на варіант МКР відповідають тим самим вимогам, що й для оцінки «відмінно», але при цьому здобувач допускає певні неточності та незначні помилки. Здобувач володіє матеріалом, правильно відповідаючи на поставлені завдання, логічно формулює відповіді, намагаючись аргументувати їх.

«задовільно» (14-12 балів)	Відповіді здобувача вищої освіти на варіант МКР дозволяють виявити знання і розуміння основних положень предмета, певне володіння категоріальним апаратом, проте характеризуються фрагментарністю, відсутністю повноти та аргументованості. Здобувач допускає помилки при відповідях на питання МКР, не вміє достатньо обґрунтувати свої судження.
«незадовільно» (11-0 балів)	Відповіді здобувача вищої освіти на варіант МКР не виявили знань та розуміння основних положень предмета, що спричинило значну кількість помилок або, взагалі, повну/часткову відсутність відповідей. Здобувач не вміє логічно побудувати відповідь, обґрунтувати свої судження, плутається у розумінні категоріального апарату тощо.

Академічна доброчесність. Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її не зарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману.

URL: <https://integrity.kpnu.edu.ua/>

Неформальна освіта. Визнання КПНУ ім. І. Огієнка результатів навчання, здобутих шляхом формальної або інформальної освіти регламентовано «Порядок визнання в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти (нова редакція)».

URL: <https://drive.google.com/file/d/19GCSM3y-K496gs8RQJp0mO9FjUJumB4T/view>

У випадку, якщо здобувач освіти отримав знання у неформальній та інформальній освіті, зарахування результатів навчання здійснюється згідно Порядку визнання результатів навчання здобувачів вищої освіти, отриманих шляхом здобуття неформальної/інформальної освіти в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка, зокрема, якщо їх тематика відповідає змісту навчальної дисципліни (окремій темі або змістовому модулю).

В неформальній освіті:

- закінчення професійних курсів, семінарів або тренінгів, тематика яких відповідає змісту навчальної дисципліни (окремій темі або змістовому модулю);

- підготовка конкурсної наукової роботи;

- призове місце на Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт;

- призове місце на Всеукраїнській студентській олімпіаді;

В інформальній освіті:

- наявність наукової публікації;

- волонтерська діяльність.

Рейтингова оцінка з кредитного модуля

Рейтингова оцінка з кредитного модуля – сумарна підсумкова оцінка за багатобальною шкалою рівня засвоєння здобувачем вищої освіти певного кредитного модуля (навчальної дисципліни) упродовж його вивчення.

Таблиця відповідності шкал оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти

Рейтингова оцінка з кредитного модуля	Оцінка за шкалою ECTS	Рекомендовані системою ECTS статистичні значення (у %)	Екзаменаційна оцінка за національною шкалою
90-100 і більше	А (відмінно)	10	відмінно
82-89	В (дуже добре)	25	добре
75-81	С (добре)	30	
67-74	D (задовільно)	25	задовільно
60-66	Е (достатньо)	10	

35-59	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)		незадовільно
34 і менше	F (незадовільно з обов'язковим проведенням додаткової роботи щодо вивчення навчального матеріалу кредитного модуля)		

Перескладання рейтингових оцінок (від 60 і більше балів) з метою їх підвищення дозволяється лише у виняткових випадках за погодженням з деканом історичного факультету та з дозволу ректора університету.

12.Рекомендована література:

Основна:

1. Історіографічний словник: Навч. посіб. для студентів історичних факультетів університетів / С. І. Посохов, С. М. Куделко, Л. Ю. Зайцева та ін.; за ред. С. І. Посохова. Харків: Східно-регіональний центр гуманітарно-освітніх ініціатив, 2004. 320 с.
2. Калакура Я. Українська історіографія. Курс лекцій. Вид. 2-е, доп. Київ: Генеза, 2012. 512 с.
3. Колесник І. Українська історіографія: концептуальна історія. Київ: Інститут історії України НАН України, 2013. 566 с.
4. Федьков О. Українська історіографія. Плани семінарських занять для студентів денної та заочної форм навчання з методичними рекомендаціями до них. Кам'янець-Подільський: КПНУ ім. І. Огієнка, 2018. 47 с.

Додаткова:

1. Дорошенко Д. Огляд української історіографії. Київ: Українознавство, 1996. 188 с.
2. Зашкільняк Л. Методологія історії: від давнини до сучасності. Львів: Львівський державний університет ім. Ів. Франка, 1999. 226 с.
3. Історіографічні дослідження в Україні / відп.ред. Ю.А.Пінчук. Київ: НАН України. Інститут історії України, 2005. Вип.15. Визначні постаті української історіографії XIX – XX ст. 620 с.
4. Калакура Я. Українська на переломі : від методологічного монізму до європейських орієнтирів: монографія. Київ: ВПЦ «Київський університет», 2022. 464 с.
5. Кондратюк К. К., Сухий О. М. Сучасна національна історіографія новітньої історії України (1914–2009 рр.). Львів: Вид. центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2010. 262 с.
6. Корогод Б. Л., Корогод Г. І. «Козацькі літописи» і їх місце в українській історіографії: навч. посіб. для студ. іст. ф-ту / Сумський держ. педагогічний ун-т ім. А.С.Макаренка. Суми : [б.в.], 2002. 68 с.
7. Кравченко В. В. Нариси з української історіографії епохи національного відродження (друга половина XVIII – середина XIX ст.). Харків: Основа, 1996. 376 с.
8. Марченко М. Українська історіографія (з інтелектуальної спадщини). Київ: Фенікс, 2011. 483 с.
9. Нагірняк О. Нариси з історії українознавства у Наддніпрянській Україні (остання чверть XIX ст. – 1917 р.). Київ: ПП Сергійчук, 2007. 652 с.
10. Оглоблин О. Українська історіографія. 1917–1956 / перекл. з англ.; Київський національний ун-т ім. Тараса Шевченка. Центр українознавства. Історичний факультет, Державний комітет архівів України. Київ: [б.в.], 2003. 252 с.
11. Плохій С. Українська Кліо : Нариси про історію, істориків та пам'ять. Друге вид. Київ: ТОВ «Вид-во "Кліо"», 2022. 352 с.
12. Толочко П. П. Давньоруські літописи і літописці X – XIII ст. / НАН України, Інститут археології. Київ: Наукова думка, 2005. 364 с.
13. Топольський Є. Як ми пишемо і розуміємо історію. Таємниці історичної нарації. Київ: К. І. С., 2012. 400 с.
14. Удод О., Ясь О. Культурний простір української історіографії у світлі радянзації

та соціокультурних трансформацій ХХ – початку ХХІ ст. / за ред. В. Смолія. Київ: НАН України, Ін-т історії України, 2020. 400 с.

15. Українська історіографія на зламі ХХ і ХХІ століть: здобутки і проблеми. Колективна монографія / за ред. Л. Зашкільняка. Львів: Львівський нац. ун-т ім. Івана Франка, 2004. 406 с.

16. Яремчук В. Минуле України в історичній науці УРСР післясталінської доби. Острог: Вид-во нац. ун-ту «Острозька академія», 2009. 526 с

17. Ясь О. Історик і стиль. Визначні постаті українського історіописання у світлі культурних епох (початок ХІХ – 80-ті роки ХХ ст.): У 2 ч. / відп. ред. В. А. Смолій. НАН України. Інститут історії України. Київ: Інститут історії України, 2014. Ч. 1. 587 с.

18. Ясь О. Історик і стиль. Визначні постаті українського історіописання у світлі культурних епох (початок ХІХ – 80-ті роки ХХ ст.): У 2 ч. / відп. ред. В. А. Смолій. НАН України. Інститут історії України. Київ: Інститут історії України, 2014. Ч. 2. 650 с.

19. Ясь О. «На чолі республіканської науки...». Інститут історії України (1936–1986): нариси з інституціональної та інтелектуальної історії (До 80-річчя установи) / вступне слово та наук. ред. В. Смолія. Київ: НАН України. Інститут історії України, 2016. 542 с.